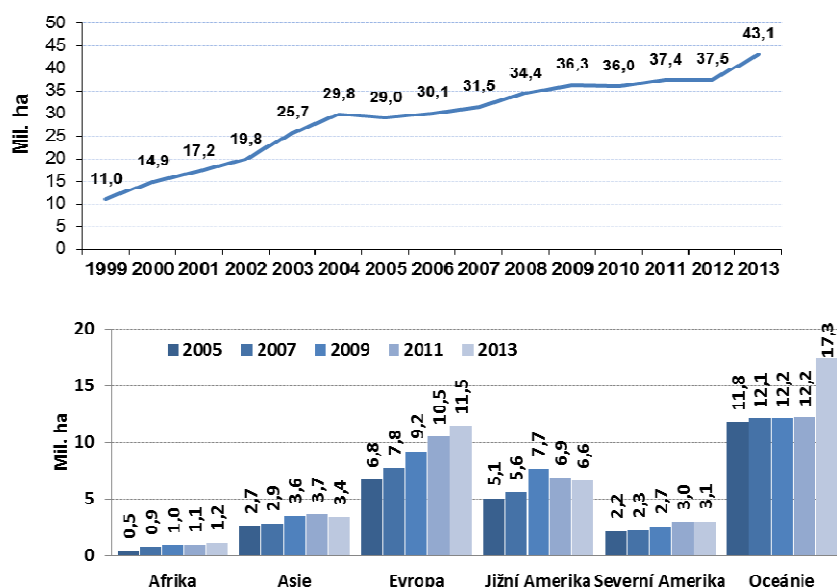

Vývoj ekologického zemědělství ve světě

Ekologické zemědělství se ve světě stále více rozšiřuje a výměra ekologicky obhospodařovaných ploch ve světě každoročně narůstá.

Ke konci roku 2013 (dle pravidelného šetření FiBL-IFOAM) bylo v ekologickém zemědělství zařazeno již 43,1 mil. ha, což představuje v průměru za deset let nárůst každoročně o více jak 5 %. Největší výměra půdy v EZ se nachází na dvou kontinentech: Oceánii (17,3 mil. ha a 40 % světové plochy) a dále v Evropě (11,5 mil. ha a 27 %), kde je dosahováno stabilního každoročního růstu (viz Graf 1).

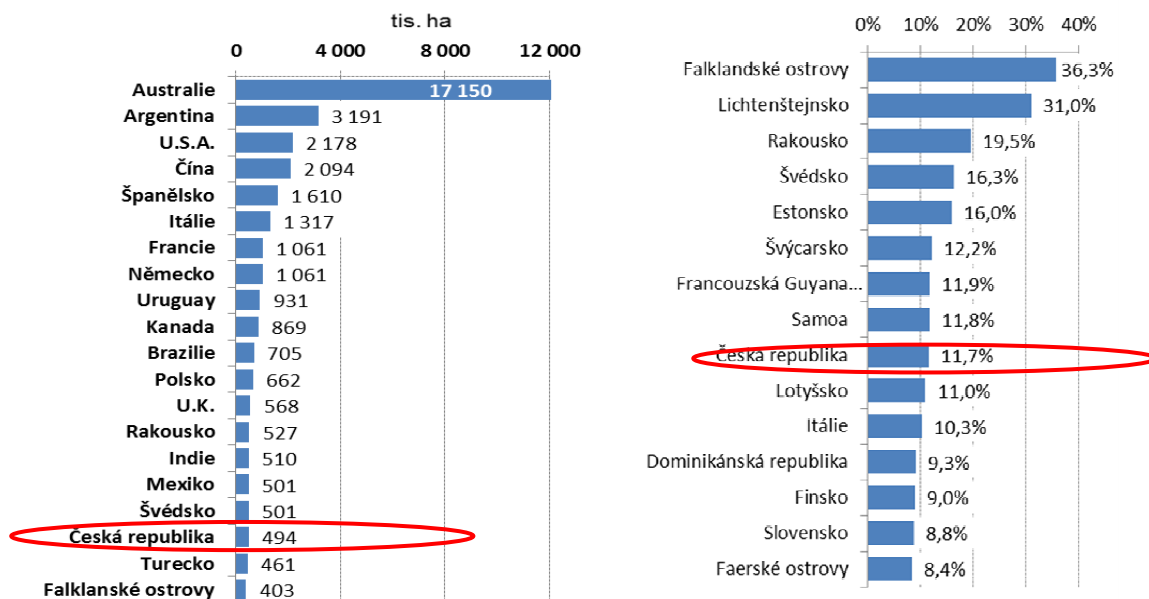

Graf 1: Svět: Vývoj plochy v EZ (1999-2013) a její rozložení dle kontinentů

Zdroj: FiBL-IFOAM–SOELsurveys 2000-2015

Zemí s největší výměrou zemědělské půdy v režimu EZ je Austrálie (17 mil. ha), přičemž 97% ploch představují extenzivní pastviny. Druhé místo drží Argentina a pak USA. Přitom deset zemí s největší výměrou ploch v EZ dohromady zabírá zhruba 3/4 veškeré světové půdy v EZ (31,5 mil. ha). **Česká republika si ve výměře půdy v EZ drží 18. pozici** (viz Graf 2).

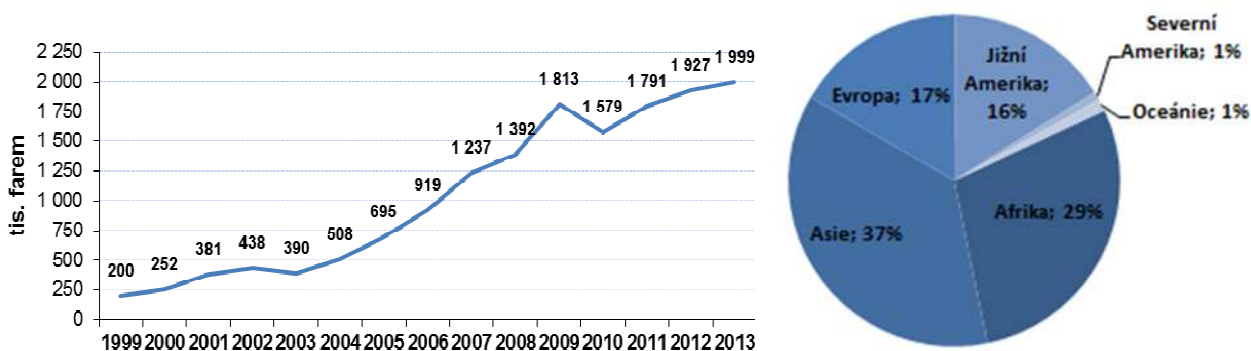
Celkový podíl ploch v EZ na veškeré zemědělské půdě světa je 1% v 2013. Dle regionů (kontinentů) drží největší podíl opět Oceánie (4,1%), následně Evropa (2,4%). V Evropské unii je v režimu EZ dokonce až 5,7 % zemědělské půdy. V rámci světa má 11 zemí podíl EZ nad 10% (patří sem i ČR) a dalších 17 zemí v rozmezí 5 až 10% (většina je v Evropě). Zemí s největším podílem půdy v EZ jsou Falklandské ostrovy (36%), kde jsou velké farmy s chovem ovcí zcela ekologické, následuje Lichtenštejnsko (31%) a Rakousko (19,5%). **Česká republika si s podílem téměř 12 % ploch v EZ drží 9. pozici** (viz Graf 2).

Graf 2: Svět: 20 zemí s největší výměrou půdy v EZ a 15 zemí s nejvyšším podílem na celkové zemědělské půdě (2013)

Zdroj: FiBL-IFOAM–SOELsurvey2015; zpracoval ÚZEI

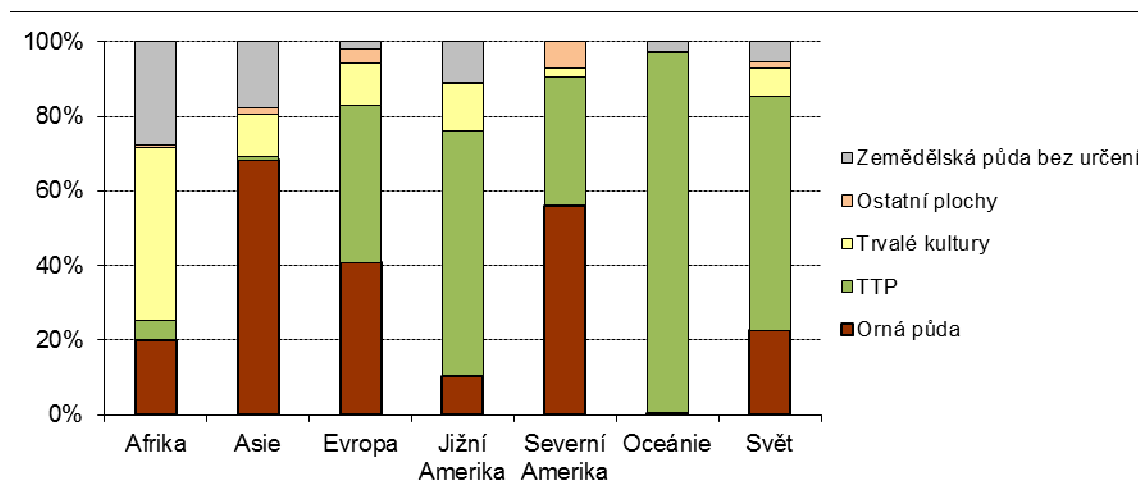
Téměř 2 miliony farem dnes hospodaří v systému ekologického zemědělství, z toho více jak 80 % se nachází v Asii, Africe a Jižní Americe (viz Graf 3). Na Evropu připadá zhruba 17% podíl (335 tis. ekofarem). Za posledních deset let se počet ekofarem zvýšil více jak pětinasobně. Zemí s největším počtem ekofarem je jednoznačně Indie (650 tis. ekofarem), následovaná Ugandou a Mexikem (190 resp. 170 tis. ekofarem). Počty ekofarem je však nutné brát pouze za orientační údaj, jelikož ne všechny země světa tato data zveřejňují.

Graf 3: Svět: Vývoj počtu ekofarem (1999-2013) a jejich rozložení dle kontinentů (2013)

Zdroj: FiBL-IFOAM survey 2015

Podobně i údaje o způsobu využití ekologicky obhospodařovaných ploch jsou známy pro cca 90 % výměry¹. V rámci světa tvoří téměř 2/3 zemědělské ekologické půdy travní porosty (27 mil. ha, viz Graf 4), jejichž plocha nejvíce narůstá v Oceánii (17 mil. ha a 60% podíl) a dále v Evropě (4,8 mil. ha, 18% podíl). Orná půda představuje cca čtvrtinu světové výměry v EZ (9,7 mil. ha) a z toho polovina ploch se nachází v Evropě. Nejčastěji pěstovanou plodinou jsou obiloviny a následně píce na orné půdě. Trvalé kultury zabírají 8 % ekologických ploch světa (3,2 mil. ha), největší plochy se nachází opět v Evropě (40% podíl) a dále Jižní Americe (26% podíl) a hlavní pěstovanou plodinou je káva (více jak 0,7 mil. ha), následovaná pěstováním oliv (0,6 mil. ha).

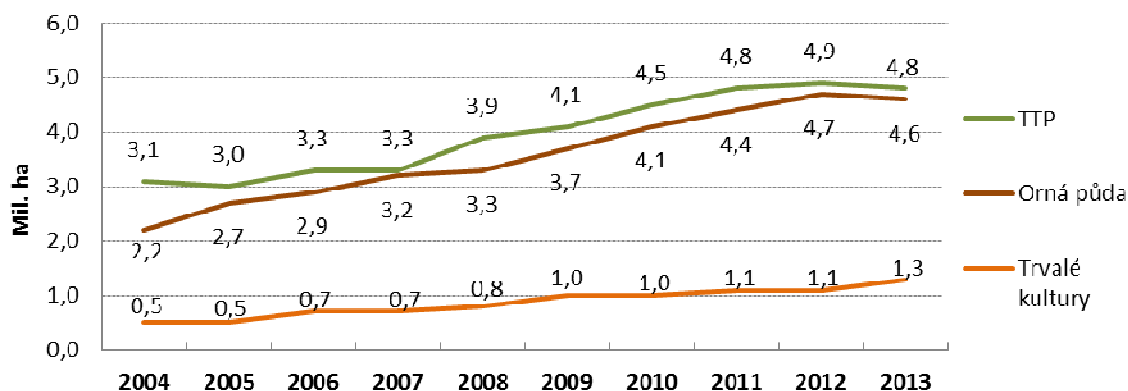

Graf 4: Struktura užití zemědělské půdy v EZ dle kontinentů a celkem svět (2013)

Zdroj: FiBL-IFOAM survey 2015

V Evropě jsou data o způsobu užití zemědělské půdy v EZ dostupná za všechny země. V roce 2013 z celkové výměry 11,5 mil. ha tvořila 40 % orná půda, 42 % travní porosty a 11 % trvalé kultury (viz Graf 5). Od roku 2004 vzrostla plocha travních porostů o 55% na 4,8 mil. ha, největší plochy se nacházejí ve Španělsku (1 mil. ha) a následně Německu, Spojeném království a ČR. Výměra orné půdy vzrostla za stejné období více jak dvojnásobně na 4,6 mil. ha a největší plochy jsou v Itálii a Francii (společně 1 mil. ha), následně Německu. Hlavními plodinami na orné půdě jsou vyrovnaně píce a obiloviny (po 1,9 mil. ha a 40% podílem). Největší plochy obilovin najdeme v Německu, Itálii a Španělsku. Zelenina byla v 2013 pěstována na ploše 105 tis. ha a hlavními producenty jsou Itálie, Francie a Spojené království. Od roku 2004 nejvíce vzrostla plocha luskovin (+220 %), následně pícnin (+200 %), olejnin (+157 %) a obilovin (+107 %). Nejrychleji za sledované období však vzrostla výměra trvalých kultur (2,6krát od roku 2004 na 1,3 mil. ha). Nejčastěji jde o pěstování oliv a následně vinic, přičemž největší plochy jsou ve Španělsku a Itálii (společně 0,7 mil. ha), dále Francii.

¹ Bohužel pro některé země, i s významnou rozlohou půdy v EZ jako je Austrálie, Brazílie nebo Indie, nejsou data o způsobu užití půdy v EZ zatím dostupná.

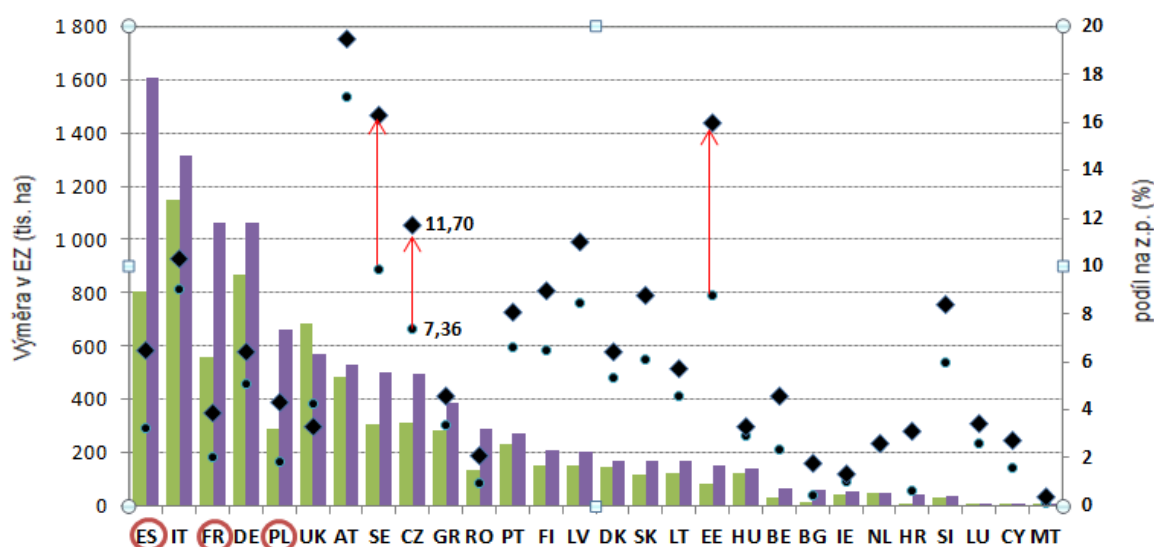

Graf 5: Evropa: Vývoj užití zemědělské půdy v EZ (2013)

Zdroj: OrganicDataNetwork-FiBL-AMI survey 2015

Vývoj ekologického zemědělství v Evropské unii

V roce 2013 v EU28 (vč. Chorvatska) ekologicky hospodařilo téměř 260 tis. farem na výměře 10,2 mil. ha a 5,7 % zemědělské půdy. Největší plochy půdy v EZ se nachází ve Španělsku (1,6 mil. ha) a Itálii (1,3 mil. ha), dále Francii a Německu. Největší absolutní nárůst ploch v EZ od roku 2007 zaznamenalo jednoznačně Španělsko, Francie a Polsko. Naopak mezi země s největším podílem EZ na zemědělské půdě (nad 10 %) se řadí postupně: Rakousko, Švédsko, Estonsko, ČR a Lotyšsko. Největší nárůst podílu EZ od roku 2007 zaznamenalo Estonsko, Švédsko a Česká republika. **ČR si tak v rámci EU udržela 9. místo ve výměře a 4. místo v podílu EZ na zemědělské půdě** (viz Graf 6).

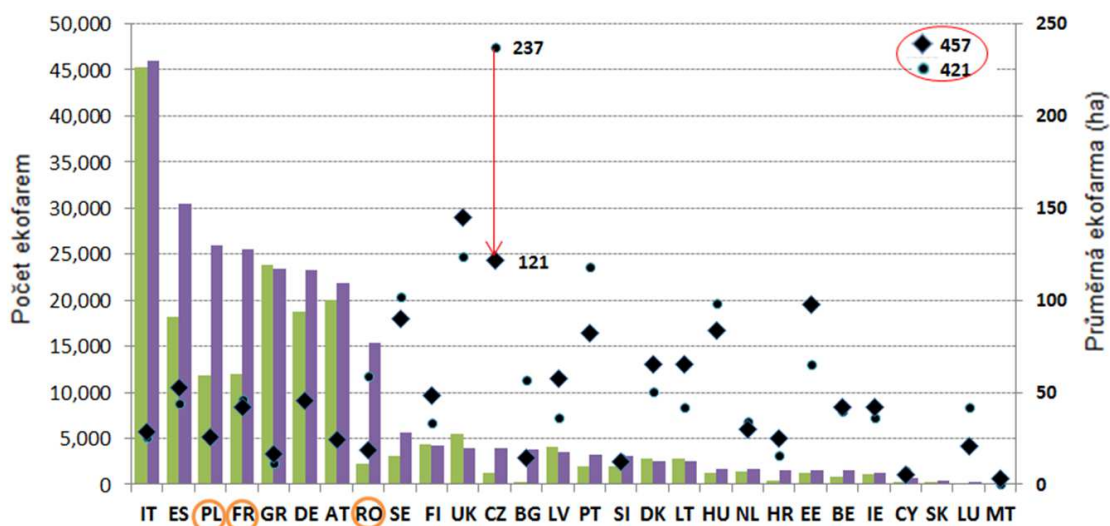

Graf 6: EU28: Srovnání výměry v EZ a podílu na celkové zemědělské půdě (2007 a 2013)

Zdroj: FiBL-IFOAM-SOELsurveys 2007-2015 ; zpracoval ÚZEI

Téměř 260 tis. farem hospodařících ekologicky v EU představuje 77% ekofarek Evropy a 13% ekofarek světa. Nejvyšší počet ekofarek se nachází v Itálii (46 tis., téměř pětina všech farek EU), následuje Španělsko a Polsko. **Česká republika s počtem okolo 4 tis. ekofarek drží 12. pozici a 1,5% podíl na celkovém počtu farek v EU.**

Česká republika však patří mezi země s největší průměrnou velikostí ekofare. S výměrou 121 ha (2013) je na 3. místě po Slovensku (457 ha) a Spojeném království (145 ha). Trend v ČR je odlišný a průměrná velikost u našich ekofare trvale klesá (největší výměra 333 ha byla dosažena v roce 2001), zatímco na Slovensku, v UK a dalších zemích se ekofarmy zvětšují. Největší nárůst velikosti ekofare byl mezi 2007-2013 zaznamenán právě na Slovensku a v Estonsku (o více jak 30ha). Největší absolutní nárůst počtu farem nově zapojených do EZ v daném období nastal v Polsku, Francii a Rumunsku (vizGraf 7).

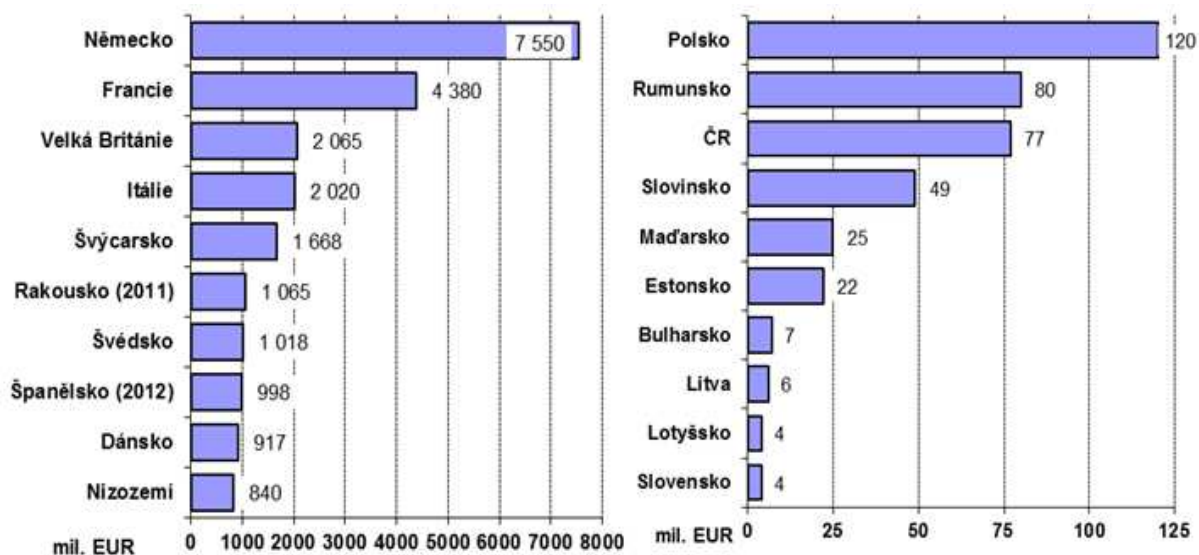
Graf 7: EU28: Srovnání počtu ekofare a jejich průměrné velikosti (2007 a 2013)

Zdroj: FiBL-IFOAM–SOELsurveys 2007-2015 ; zpracoval ÚZEI

Trh s biopotravinami

V roce 2013 dosáhl celosvětový trh biopotravin 72 mld. dolarů (resp. 56 mld. EUR). Obrat se více než zčtyřnásobil od roku 1999, kdy dosahoval 15,2 mld. dolarů (14 mld. EUR). Evropská Unie s 22,2 mld. EUR tvoří zhruba 40 % z celkového trhu s biopotravinami. Díky ekonomické krizi se růst trhu kolem roku 2009 zastavil, avšak od roku 2011 již růstopět pokračuje. Trh v Evropě vzrostl meziročně o 7%. Nejvíce rostly severské země (Finsko +24%. Norsko +17%, Nizozemí +14%).

Největší podíl na světových trzích s biopotravinami má USA (43 %) a Evropská unie (40 %), dále Čína, Kanada (po 4 %), Švýcarsko (3 %) a Japonsko (2 %). Zbylá 4 % tvoří ostatní. Mezi deset zemí s největšími tržbami za biopotraviny patřily v roce 2013 (uváděno v eurech) USA (24 347 mil), Německo (7 550 mil), Francie (4 380 mil), Čína (2 430 mil), Kanada (2 375 mil eur), Spojené Království (2 065 mil), Itálie (2 020 mil), Švýcarsko (1 668 mil), Rakousko (1 065 mil) a Švédsko (1 018 mil). Za biopotraviny utratí ročně nejvíce ve Švýcarsku (210 EUR na osobu/ rok), Dánsku (163 EUR) a Lucembursku (157 EUR). V České republice utratíme ročně zhruba 7 EUR na osobu.

Graf 8: Evropa: 10 zemí s největším trhem biopotravin a srovnání s novými členskými zeměmi NČZ (2013)

Zdroj: OrganicDataNetwork-FiBL-AMI survey 2015

Český trh s biopotravinami

- Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2013 přibližně 2,7 mld. Kč;
- z toho zhruba 28% (774 mil. CZK) činil export a
- domácí spotřeba biopotravin dosáhla 1,95mld. Kč(nárůst o 9,5%)
- Průměrná roční spotřeba na obyvatele zůstává pod hranicí 200 Kč (185 Kč v roce 2013).
- Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů stagnuje okolo 0,7 %(0,71 % v roce 2013).
- Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodeje je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (33% podíl, přičemž téměř třetinu tvoří hotové pokrmy typu dětských výživ), následuje „Mléko a mléčné výrobky“ (18%) a „Ovoce a zelenina“ (16%)
- Nejvíce biopotravin nakoupí čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích (64%, tj. za 1,2 mld. Kč), na druhém místě pak v prodejnách zdravé výživy a biopotravin (17 %).
- Biopotraviny z dovozu dosahují až 57 %, při zahrnutí jen finálních biopotravin představuje dovoz 46 % maloobchodního obrátu

Pro Českou technologickou platformu zpracovala
Ing. Andrea Hrabalová